

Psalm 80

Tekst Biblii Tysiąclecia: Spustoszona winnica

(1) Kierownikowi chóru. Na melodię: „Lilie świadectwa ...” Asafowy. Psalm. (2) Posłuchaj, Pasterzu Izraela, Ty, co jak trzodę wiesz ród Józefa. Ty, który zasiadasz nad cherubami, zabłyśnij, (3) przed Efraimem, Beniaminem i Manassesem! Wzbudź twą potęgę i przyjdź nam na pomoc! (4) O Boże, odnów nas i okaż Tve pogodne oblicze, abyśmy doznali zbawienia. (5) Panie, Boże Zastępów, jak długo gniewać się będziesz, choć lud Twój się modli? (6) Nakarmiłeś go chlebem płaczu i obficie napoiłeś go łzami. (7) Zrobiłeś z nas powód zwady dla naszych sąsiadów, a wrogowie nasi z nas szydzą. (8) Boże Zastępów, odnów nas i okaż Tve pogodne oblicze, abyśmy doznali zbawienia. (9) Wyrwałeś winorośl z Egiptu, wygnałeś pogan, a ją zasadziłeś. (10) Grunt dla niej przygotowałeś, a ona zapuściła korzenie i napelniła ziemię. (11) Góry okryły się jej cieniem, a cedry Boże jej gałęzmi. (12) Swe latorośle rozpostarła aż do Morza, a swoje pędy aż do rzeki. (13) Dlaczego jej mury zburzyłeś, tak że zrywa z niej [grona] każdy, kto przechodzi drogą, (14) że ją niszczy dzik leśny, a polne zwierzęta obgryzają? (15) Powróć, o Boże Zastępów! Wejrzyj z nieba, zobacz i nawiedź tę winorośl; (16) i chroń tę, którą zasadziła Twoja prawica, <latorośl, którą umocniłeś dla siebie>. (17) Ci, którzy ją spalili ogniem i wycieli, nich zginą od grozy Twojego oblicza! (18) Niech ręka Twoja będzie nad mężem Twej prawicy, nad synem człowieczym, któregoś utwierdził dla siebie. (19) Nie odstępimy już więcej od Ciebie; zachowaj nas przy życiu, byśmy wzywali Twojego imienia. (20) Panie, Boże Zastępów, odnów nas i ukaż Tve pogodne oblicze, abyśmy doznali zbawienia.

Tekst Edycji św. Pawła: Spustoszona winnica Pańska

(1) Dyrygentowi na melodię: „Szosznnim edut”. Świadectwo Asafa. Psalm. (2) Pasterzu Izraela, wysłuchaj! Ty, który prowadzisz ród Józefa jak owce, co zasiadasz nad cherubami, ukaż się! (3) Wobec Efraima, Beniamina i Manassesa wzbudź swą potęgę i przyjdź nas wybawić! (4) Odnów nas, Boże, i rozjaśnij nad nami swoje oblicze, abyśmy byli zbawieni. (5) PANIE, Boże Zastępów, dokądże będziesz gniewny wobec modlitwy swego sługi? (6) Czy będziesz nas karmił chlebem płaczu i ponad miarę poił łzami? (7) Uczyniłeś nas przyczyną niezgody dla sąsiadów, nasi wrogowie z nas szydzą (8) Odnów nas, Boże Zastępów, i rozjaśnij nad nami swoje oblicze, abyśmy byli zbawieni (9) Przeniosłeś winny krzew z Egiptu, wypędziłeś pogan, a jego zasadziłeś. (10) Przygotowałeś mu miejsce, a on zapuścił korzenie i napelnił ziemię. (11) Jego cień okrył góry, a jego gałęzie – Boże cedry (12) Rozciągnąłeś jego pędy aż do Morza i aż do rzeki jego latorośle (13) Czemu zniszczyłeś jego ogrodzenie, a wszyscy przechodnie zrywają

jego grona? (14) Spustoszył go dzik leśny, zniszczyła go polna zwierzyna. (15) Odnów nas, Boże Zastępów, spójrz z nieba i zobacz! Nawiedz tę winnicę! (16) Utwierdź tę, którą zasadziła Twoja prawa ręka, syna, którego umocniłeś dla siebie. (17) Spalili ją ogniem i wykarczowali: niech zginą od groźby Twego oblicza! (18) Niech się wzniesie Twoja ręka nad Twoim wybranym, nad synem człowieczym, którego umocniłeś dla siebie. (19) Z my już nie odstępimy od Ciebie; pozwól nam żyć, a będziemy Cię chwalić. (20) Odnów nas, Boże Zastępów i rozjaśnij nad nami swoje oblicze, abyśmy byli zbawieni.

Komentarz:

Obie części tej lamentacji wspólnotowej (ww.2-8.9-20) można czytać równolegle jako dwa opisy jednego obrazu. Tematem wspólnym jest dramat narodu w niewoli (zapewne chodzi o północne królestwo Izraela). Bóg, który był zawsze Pasterzem Izraela, teraz wydal go na pastwę wroga (ww.2-3). W równoległej sekcji (ww.9-14) przeważa obraz wspólnoty Izraela jako winnicy wyrwanej przez Boga, który ją niegdyś zasadził. Natomiast w dalszej części obu opisów (ww.4-8.15-20) przeważa obraz Boga Zastępów, który ze swej niebieskiej stolicy może odnowić Izraela i obdarzyć go zbawieniem. „**Prawdziwym krzewem winnym**” (J 15,1) jest Chrystus w swej Męce. **Można więc czytać ten psalm jako modlitwę Kościoła, która wyrasta z Chrystusa.** Wspólnoty chrześcijan prześladowanych znajdują w tym obrazie pokrzepienie i nadzieję. Chociaż klęska ich misji wydaje się nieodwracalna (ww.9-12), bolesna próba prowadzi do oczyszczenia i ocalenia. Szczególnie aktualny jest obraz Bożego pomazańca (w.18).cierpiącego wraz z e swoim ludem.

Psalterz Dawida - Jan Kochanowski

Do Ciebie, Panie, wzdycha serce moje,
W Tobie położył ja ufanie swoje;
Za co niech wstydu i żalosnych, proszę,
Nieprzyjacielskich śmiechów nie odnoszę.

Nikt nie zelżony, ktokolwiek w potrzebie
I w swych trudnościach uciekł się do Ciebie;
Ci niechaj będą pohańbieni wiecznie,
Którzy z umysłu wolą żyć wszetecznie!

Mnie okaż, Panie, drogi świętobliwe,
Mnie okaż ścieżki swe nieobłądliwe'
Prowadź mię wedla szczerej prawdy swojej,
Bo comkolwiek jest, jestem z łaski Twojej.

Wspomni na swoje miłosierdzie wieczne,
A mej młodości postęпки wszeteczne
Wyglądź z pamięci; uczyn łaskę ze mną
Prze dobroć swoje światu nietajemną!

Niepróżno proszę: Pan to dobrotliwy,
Pan szczery; przeto gościniec prawdziwy
Ukaże grzesznym: rozum da cichemu,
Drogi objawi swoje pokornemu.

Litość a prawda Pańskie są własności,
Tym jawne, którzy mają w uczciwości
Testament Jego; Panie, grzechy moje
Nieprzeliczone zgładź prze imię swoje!

Jest kto na ziemi, co by żył prawdziwie
W bo jaźni Pańskiej? - Taki niewątpliwie
Ma wodzem Pana, który go sprawuje
Tymi drogami, co je sam lubuje.

Tam troski miejsca niewdzięczne nie mają,
Ale rozkoszy wieczne przebywają;
Tam dziatek mnóstwo, podpora starości
I pewny dziedzic pięknych osiadłości.

Pan tajemnice temu swe odkryje,
Ktokolwiek w Jego posłuszeństwie żyje;
Temu objawi myśl swego przymierza,
Kto tam, gdzie Jego rozkazanie, zmierza.

W Nim tedy oczy, w Nim myśli mam swoje,
A On wyzwoli z pęta nogi moje.
Panie, Ty mię racz wziąć do swej obrony,
Bom od wszystkiego świata opuszczony.

Pełne mam serce nieznośnej żalości,
Ty mię sam, Panie, wyrwi z tych trudności;
Wejźrzy na ciężkość, wejźrzy na me troski,
Zahacz mych grzechów, uskrom' gniew swój boski!

Nieprzyjaciół mój na mnie wojska zbiera,
Krwie mojej pragnąc, ledwie nie umiera.
Ty bądź mym stróżem; niech się zły nie śmieje,
Żem ja położył w Tobie swe nadzieje.

Szczyrość i cnota niech mnie ma wspomóc,
A naprzód, że ja Tobie ufam, Boże!
Niechaj nad sobą Twą obronę znają,
Którzy Twych ustaw świętych przestrzegają.

Modlitwa Psalmem 80¹:

Wiecznie Wysłuchujący,
Zwróć się ku swojemu ludowi.
Ty, który jesteś naszym Przewodnikiem
I naszym światłem!
Ty, który mieszkasz pośród aniołów,
Zajaśnij w sercach narodów!
Ożyw swój lud współczuciem,
Niech zakwitnie pośród niego
Pokój i sprawiedliwość.

Odnów nas, o Święty,
Niech zajaśnieje nad nami
Twoje oblicze,
Naucz nas kochać!

Łaskawy Nauczycielu, naucz nas,
Jak się modlić.
Naucz, jak pościć od naszych złych myśli.
O Miłości,
Płaczesz naszymi łzami,
Które płyną z lęku,

¹ Nan C. Merrill – Modlitwa psalmami, Wyd. Salwator, Kraków

Wątpliwości i złudzeń.

Podtrzymujesz nas, gdy czujemy
Ukłucie pychy,
Gdy nasz niepokój grozi paraliżem.

Odnów nas, o Święty!

Rozjaśnij nad nami swoje oblicze,

Naucz nas kochać!

Towarzyszysz nam przez pustynię,
Poprzez cienie wyrosłe z lęku.
Siejesz swoje ziarno w serca.
Wyrывasz chwasty naszych win,
Uprawiasz glebę naszej dobroci.
W Tobie jesteśmy jak maleńki żołądz,
skrywający w sobie tajemnicę potężnego dębu.
Karmisz nas pokarmem miłości,
Sycisz strumieniami żywej wody.
Bądź naszą siłą, gdy burzymy mury,
Które separują i dzielą.

Niech lęk nie wyrwie nam darów,
Którymi chcielibyśmy się podzielić.
Odrzuć kamienie, które przeszkadzają nam
We wzroście, w produkcji obfitych plonów!

Przyjmij naszą wdzięczność, o Serce wszystkich serc!
Spójrz na nas i zobacz, co Ty, Miłość, uczyniłeś!
Raduj się z nowych narodzin, sam je stwarzasz!
Ciesz się, bo twoje ziarno znalazło żyzną glebę.
O ile cenniejsze odrodzenie jednej zdrowej rośliny
Niż dziesięć tysięcy bezużytecznych chwastów!
Niech ci, którzy przynieśli owoc miłości,
Promieniają Twoim Duchem na świat!
Obyśmy zawsze szli i współtworzyli z Tobą.
Przyjmij wdzięczność naszych serc, gdy uczestniczymy w wielkim planie!

Odnów nas, o Święty!

Niech Twoje oblicze zajaśnieje nad nami

I naucz nas kochać!

Tęsknota za królem • **Ps 80** (79),2ac i 3b.15–16.18–19

Psalm 80 wyraża oczekiwanie na powrót władcy Izraela. I nazywa go „pasterzem”
PSALM 80 • AUTOR: nieznany • CZAS POWSTANIA: ok. VII w. przed Chr.

MAŻ JEGO PRAWICY • Psalm powstał być może w czasach Jozjasza, ostatniego króla reformatora przed upadkiem Judy (650–609 r. przed Chr.). To ważny kontekst, gdyż to Jego dotyczyć może prośba: Wyciągnij rękę nad mężem Twej prawicy – psalmista modlić się może o błogosławieństwo Boże i moc dla króla • Czasy Jozjasza to okres, kiedy odnowione zostało Przymierze z Bogiem, w którym Izraelici dostrzegli nadzieję na ocalenie swego Królestwa. Wierni obiecują: Już więcej nie odwrócimy się od Ciebie. Równocześnie życie narodu charakteryzowało się ogromną niepewnością. Wokół Judy padały i pojawiały się wciąż nowe imperia i potężni wrogowie. Na gruzach drapieżnej Asyrii powstało imperium neobabilońskie słynnego Nabuchodonozora II, pozbawiając Izraelitów marzeń o niezależności. Stąd przejmujące wołanie: Przyjdź nam z pomocą, nawiedź tę winorośl, chroń to, co zasadziła Twoja prawica!

MODLITWA I PRZEMIANA • Psalm należy do gatunku modlitwy błagalnej, **tefillah**, która była częścią rytuału wielkich dni postu i pokuty, obchodzonych przez całą wspólnotę Izraela. Wyznawano wtedy grzechy i błagano o pomoc w sytuacji zagrażających ludowi nieszczęść, takich jak: wojna, przegrana bitwa, głód, susza, epidemia Psalm 80 to z jednej strony modlitwa do zagniewanego Boga: Panie, Boże Zastępów, jak długo gniewać się będziesz? Z drugiej strony to modlitwa ludzi bezradnych, którzy potrzebują pomocy: Przyjdź nam na pomoc. Chcą nie tylko zmiany nastawienia Pana: okaż Twe pogodne oblicze. Równocześnie wyznają, że sami potrzebują przemiany, której nie osiągną własnymi siłami: daj nam nowe życie, a będziemy Cię chwalili.

KRÓL I PASTERZ • Słuchając psalmu, warto zwrócić uwagę na metaforę obrazującą wierność Boga: lud wybrany jest porównany do winorośli, którą Bóg zasadził i którą – z tego powodu – dalej będzie się opiekował • Ale głównym powodem, dla którego Psalm 80 został włączony do liturgii III niedzieli Adwentu, jest wyrażona tu tęsknota za Panem i oczekiwanie na Jego powrót. Zauważmy, że oczekiwany Król i tu nazwany jest pasterzem.

NAJWAŻNIEJSZE CYTATY

- ✚ Usłysz, Pasterzu Izraela
- ✚ Powróć, Boże Zastępów
- ✚ Okaż Twe pogodne oblicze

Psalm 80 - Spustoszona winnica Pańska – Biblia pisarzy, tom 4: Psalterz pisarzy, ks. Marek Starowieyski, wyd. Marek Derewiecki, 2024

Qui regis Israel, intende

Autor: **Jan Kochanowski** (1530-1584).

Słysz , pasterzu Izraelski, nasz głos żałościwy,
Który jako stado wodzisz naród swój właściwy
Okaż się, który nad lotnym siedzisz cherubinem,
Przed Efrajmem, przed Manassesem, przed Benjaminem.
Chciej poruszyć siły swojej i swej zwykłej mocy,
A przybądź nam utrapionym rychło ku pomocy.
Przywróć nas ku łasce swojej, niezwalczony Panie,
Okaż swą twarz, a wszystko się nam po myśli stanie.
Wieczny Boże, który władniesz zastępy mocnemi,
I długo li będziesz gardził prośbami naszemi?
W płaczu ciężkim (ach, niestety) chleb troskliwy jemy.
Wino żalosne na poły ze łzami pijemy.
Sąsiedzi o łupy nasze zwady poczynają,
A nieprzyjacielskie śmiechy żalu nam dodają.
Przywróć nas ku łasce swojej, niezwalczony Panie,
Okaż swą twarz, a wszystko się nam po myśli stanie.
Winnicęs z Egiptu przeniósł, poganyś wygładził,
Onęs swoją mocną ręką po swej myśli wsadził,
Uprawiłeś dla niej ziemię, wkopałeś głęboko,
Jej korzenie, tak że się wnet rozrosła szYROKO.

Góry wielkie, niezmierzone cieniem swym zakryła,
A wysokich gałęziami cedrów dostąpiła.
Rozwiodłeś jej płodne różgi do morza samego,
A jej piękne latorośli do brodu wielkiego.
Czemużes jej płot rozrzucił? Czemu ją targają,
Którzy w drogę kolwiek idąc imo nie mijają?
Wieprz leśny, wieprz okrutny srodze powojował,
Żwierz ją polny, żwierz łakomy do czysta zepsował.
Porusz się, o możny Panie, z swej świętej stolicy,
A racz najźrzeć do tej biednej skażonej winnice.
Uzał się jej, boś ją jednak swoją ręką sadził,
Miej na pieczy krzaki, któreś nad inne wysadził..
Wysieczone w ogniu leżą, niemasz kto ratując,
A z gruntu prawie niszczeją, gniew Twój na się czując.
Miej swoją niezwyciężoną rękę nad człowiekiem,
Któregoś Ty sobie obrał przed niemałym wiekiem.
A my nigdy z Twojej świętej drogi nie zejdziemy,
Ty nas będziesz żywił, a my wzywać Cię będziemy.
Przywróć nas ku łasce swojej, niezwalczony Panie.
Okaż swą twarz, a wszystko się nam po myśli stanie.